

BÖLÜM 3

ÖĞRETİMDE AMAÇ VE HEDEF BELİRLEME

Şehnaz Nigar ÇELİK¹

“Varmak istediğiniz yeri bilmiyorsanız,
hangi yoldan gittiğinizin bir önemi yoktur.”

Lewis Carroll, Alice Harikalar Diyarında

Her eğitim etkinliği, ulaşılması amaçlanan belirli hedefler temelinde şekillenir. Bununla birlikte, “hedef” kavramının neyi ifade ettiği ve eğitimde hedeflerin yazılı olarak belirlenmesinin gerekliliği, alan yazında sıkça ele alınan konular-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, sncelik@yyu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-9949-0668

- » Öğretmenlerin hedef belirleme sürecinde yalnızca bilişsel gelişimi değil; öğrencilerin duyuşsal eğilimlerini ve psikomotor yeterliklerini de dikkate alması, öğretimi daha bütüncül kılacaktır.
- » Hedeflerin, dersin öğrenme çıktılarıyla ve kullanılacak ölçme-değerlendirme araçlarıyla uyumlu olması, değerlendirme süreçlerinin geçerliliği açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin planlama aşamasında geri dönüşlü bir tasarım yaklaşımını dikkate almaları önerilmektedir.
- » Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve hazırbulunuşluk düzeylerinin analiz edilerek farklılaştırılmış hedeflerin yazılması, bireysel öğrenme farklılıklarını dikkate alan kapsayıcı bir öğretim ortamı oluşturulmasına katkı sunar.
- » Eğitimcilerin hedef belirleme süreçlerinde öğrencilerle iş birliği içinde çalışması, öğrenme süreçlerine yönelik sahiplenme duygusunu ve motivasyonu artıracaktır. Katılımcı bir yaklaşım, öğrencilerin hedefleri içselleştirmesine olanak tanır.

Bu bağlamda, hedef ve hedef davranışların belirlenmesi, yalnızca öğretim sürecinin teknik bir boyutu olarak değil, aynı zamanda öğrencilerin öğrenme düzeyini, öğretimin etkililiğini ve programın bütüncül yapısını doğrudan şekillendiren stratejik bir planlama süreci olarak ele alınmalıdır. Eğitimcilerin bu sürece kuramsal bilgiye dayalı, bilinçli ve sistematik bir yaklaşımla dâhil olmaları, nitelikli ve kapsayıcı bir öğretim ortamının oluşturulması açısından vazgeçilmez bir gerekliliktir.

KAYNAKLAR

- Abdelrahman, M. S. H. B. (2014). An analysis of the tenth-grade English language textbooks' questions in Jordan based on the revised edition of Bloom's taxonomy. *Journal of Education and Practice*, 5(18), 139–151.
- Anderson, L. W. ve Krathwohl, D. R. (Ed.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Addison Wesley Longman.
- Biesta, G. (2020). *Educational Research: An Unorthodox Introduction*. Bloomsbury.
- Black, P. ve Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7–74.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H. ve Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. Longmans.
- Bümen, N. T. (2007). Effects of the Original Versus Revised Bloom's Taxonomy on Lesson Planning Skills: A Turkish study among pre-service teachers, *Internal Review of Education*, 53(4), 439–455.
- Churches, A. (2008). *Bloom's digital taxonomy*. https://www.researchgate.net/publication/228381038_Bloom%27s_Digital_Taxonomy?utm_source=chatgpt.com

- Demirel, Ö. (2024). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya*. Pegem Akademi.
- Drake, S. M. ve Reid, J. L. (2018). Integrated curriculum as an effective way to teach 21st century capabilities. *Asia Pacific Journal of Educational Research*, 1(1), 31-50.
- Erginer, E. (2008). *Öğretimi Planlama Uygulama ve Değerlendirme*, Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Yelken Tepe Yayınları.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime giriş*. Alkım Yayınları
- Forehand, M. (2010). Bloom'un taksonomisi. İçinde M. Orey (Der.), *Emerging perspectives on learning, teaching, and technology* (ss. 41-47). https://textbookequity.org/Textbooks/Orey_Emergin_Perspectives_Learning.pdf
- Hanushek, E. A. ve Woessmann, L. (2020). *The Economic Impacts of Learning Losses*. (OECD Education Working Papers, No. 225). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/21908d74-en>
- Harden, R. M. (2020). Learning outcomes and instructional objectives: is there a difference? *Medical Teacher*, 42(2), 126-132.
- Henson, K. T. (2011). *Curriculum planning: Integrating multiculturalism, constructivism, and education reform*. Waveland Press.
- Jonassen, D. H. (1999). Designing constructivist learning environments. İçinde C. M. Reigeluth (Ed.), *Instructional design theories and models*. Lawrence Erlbaum.
- Krathwohl, D. R. (2002). A revision of Bloom's taxonomy: An overview. *Theory Into Practice*, 41(4), 212-218.
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S. ve Masia, B. B. (1964). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals, Handbook II: Affective domain*. David McKay Company.
- Larkin, B. G. ve Burton, K. J. (2008). Evaluating a case study using Bloom's taxonomy of education. *Aorn Journal*, 88(3), 390-402.
- Mager, R. F. (1997). *Preparing instructional objectives: A critical tool in the development of effective instruction* (3rd ed.). The Center for Effective Performance.
- Marsh, C. J. (2009). *Key concepts for understanding curriculum*. Routledge.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Millî Eğitim Temel Kanunu*. <https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1739MevzuatTur=1MevzuatTertip=5>
- Morrison, G. R., Ross, S. M., Morrison, J. R. ve Kalman, H. K. (2019). *Designing effective instruction* (8th ed.). Wiley.
- Oliva, P. F. (2009). *Developing the curriculum* (7th Ed.). Pearson.
- Ornstein, A. C., ve Hunkins, F. P. (2018). *Curriculum: Foundations, principles, and issues* (7th ed.). Pearson.
- Posner, G. J. (2004). *Analyzing the curriculum* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Radmehr, F. ve Drake, M. (2017). Revised Bloom's taxonomy and integral calculus: Unpacking the knowledge dimension. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 48(8), 1206-1222
- Schiro, M. S. (2023). *Curriculum Theory: Conflicting Visions and Enduring Concerns*. Sage.
- Schunk, D. H. (2020). *Learning theories: An educational perspective* (8th Ed.). Pearson.
- Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya* (25.baskı). Yargı Yayınevi.
- Simpson, E. J. (1966). *The Classification of Educational Objectives in the Psychomotor Domain*. Gryphon House.
- Sönmez, V. (2015). Program geliştirmede öğretmen el kitabı. Anı Yayıncılık.
- Strickland, E. (2004). Physical development: Exploring physical development through dramatic play. *Early Childhood Today*, 19, 9-10.
- Susan, S., Warsono, W. ve Faridi, A. (2020). The evaluation of exercises compatibility between revised Bloom's taxonomy and 2013 curriculum reflected in English textbook. *English Education*

- Journal*, 10(2), 252–265.
- Taylor, G. R. (1999). *Curriculum models and strategies for educating individuals with disabilities in inclusive classrooms*. Charles C. Thomas Publisher Ltd.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press.
- UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing.
- Variş, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme: Teori ve teknikler* (17. baskı). Alkım Yayınevi.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Waite, L. H., Zupec, J.F., Quinn, D. H. ve Poon, C. Y. (2020). Revised Bloom's taxonomy as a mentoring framework for successful promotion. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 12(11), 1379–1382. <https://doi.org/10.1016/j.cptl.2020.06.009>